

Акт

лісопатологічного обстеження лісових насаджень філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України», що потребують проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів у IV кварталі 2025 року – I кварталі 2026 року

04.11.2025

с. Геронимівка

Нами, начальником відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист» ДОМАНЧУК Оленою, інженером – лісопатологом I категорії відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» ВОВКОМ Володимиром, помічником начальника Черкаського надлісництва лісу філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» КОЗКОЮ Вадимом, інженера охорони й захисту лісу філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» ПРИХОДЬКОМ Антоном, лісничим Вільхівського лісництва ТКАЧЕНКОМ Михайлом, лісничим Великобурімського лісництва МОГИЛОЮ Володимиром, лісничим Дахнівського лісництва БАСАРАБОМ Олександром, лісничим Закревського лісництва КОВТУНОМ Тарасом, лісничим Ліпнявського лісництва СТЕПАНЮКОМ Глібом, лісничим Мошнівського лісництва ШВЕДОМ Романом, помічником лісничого Свидівського лісництва ОЗІРСЬКИМ Антоном, лісничим Руськополянського лісництва ТКАЧОМ Ігорем, проведено з 03 по 04 листопада 2025 року лісопатологічне обстеження насаджень Черкаського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» з метою здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на загальній площі 272,0 га.

Таксаційна характеристика обстежених ділянок відповідно до Проектів організації та розвитку лісового господарства (таксаційний опис, відомості поквартальних підсумків) 2014 року, наведена в таблиці:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	у тому числі площа, можлива для експлуатації	Коротка таксаційна характеристика насаджень відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, см	вікостану, кв. метрів на 1	
Свидівське	2	3	8,2		8,2	10СЗ+ДЗ	91	0,70	1	28	30	440	2
Свидівське	5	12	6,9		6,9	10СЗ+ДЗ	85	0,50	1	26	36	290	2
Свидівське	5	13	9,3	2	0,4	10ДЗ	140	0,50	3	26	60	230	2
Свидівське	5	13	9,3		8,3	10ДЗ	140	0,50	3	26	60	230	2
Свидівське	6	30	4,3		4,3	6ДЗ2ОС1ГЗ1ЛПД+ЯЗ	76	0,70	1	23	28	270	2
Свидівське	6	36	4,8		4,3	8ДЗ1ЛПД1ГЗ	140	0,60	2	28	52	260	2
Свидівське	6	39	4,4		4,4	5ДЗ4ЛПД1КЛГ	76	0,70	1	26	32	300	2
Свидівське	8	1	23,0		23,0	10СЗ+ДЗ	85	0,50	1А	30	36	370	2
Свидівське	13	6	6,0		6,0	9ДЗ1ЛПД	73	0,70	1	24	28	290	2
Свидівське	14	2	6,9		6,9	10ДЗ+ЛПД	50	0,70	2	17	24	180	2
Свидівське	24	17	12,5		12,5	10СЗ	52	0,80	1	20	20	330	2
Свидівське	38	1	2,9		2,9	10СЗ	49	0,85	1	19	20	310	2
Свидівське	38	2	23,0		23,0	10СЗК	59	0,90	1	22	26	410	2
Свидівське	50	1	10,3	4	3,0	9СЗ1ДЗ	130	0,40	1	30	44	280	2
Разом по лісництву:			131,8		114,1								
Руськополянське	149	2	19,0		16,4	10СЗ	66	0,70	1А	25	30	370	2
Разом по лісництву:			19,0		16,4								
Мошнівське	3	4	7,7		7,7	10СЗ	81	0,70	2	22	32	320	2
Мошнівське	15	1	6,9		6,0	10СЗ	80	0,70	1	27	32	400	2
Мошнівське	15	3	1,3		1,3	10СЗ	76	0,70	2	20	28	280	2
Мошнівське	15	4	7,7		7,0	10СЗ	69	0,70	1	25	32	360	2
Мошнівське	15	21	2,7		2,7	10СЗ	69	0,70	1	25	28	370	2
Разом по лісництву:			26,3		24,7								
Дахнівське	21	21	3,8		3,8	10СЗ	81	0,50	1	26	40	290	2
Дахнівське	21	22	1,3		1,3	10СЗ	76	0,60	1	26	32	345	2
Дахнівське	30	4	0,8		0,8	10СЗ	86	0,40	1	28	36	255	2
Дахнівське	32	2	3,1		0,7	10СЗ	91	0,30	2	25	32	210	2
Дахнівське	61	5	0,3		0,3	7БП1АКБ1ДЗ1ТК+СЗ+ЛПД	30	0,70	1А	19	20	180	2

Дахнівське	76	1	7,6		7,6	3С35Д32ГЗ+ЛПД	81	0,80	1А	28	44	390	2
Дахнівське	76	2	7,6		7,6	4С34Д32ГЗ+БП	86	0,80	1А	30	44	430	2
Дахнівське	103	5	10,0		7,9	10С3К+ДЗ+ГЗ	97	0,40	1	28	36	300	2
Дахнівське	104	35	3,5		2,7	10СЗ	58	0,70	1А	24	28	360	2
Дахнівське	104	49	2,3		2,3	10СЗ	150	0,40	2	28	48	250	2
Разом по лісництву:			40,3		35,0								
Закревське	8	7	0,7		0,7	9ДЗ+1СЗ	91	0,70	3	21	28	270	4
Закревське	8	8	0,8		0,3	10СЗ	72	0,60	1	25	28	300	4
Закревське	8	10	27,8		2,1	10СЗ+ДЗ	84	0,60	1	26	32	330	4
Закревське	8	10	27,8	9	3,4	10СЗ+ДЗ	84	0,60	1	26	32	330	4
Закревське	22	1	21,0		21,0	5Я32Д32ГЗ1ЛПД+ КЛГ	65	0,70	1А	26	32	250	4
Закревське	22	5	25,0		15,0	7Я31Д31ЛПД1ГЗ+ КЛГ+БРС	105	0,60	1	28	36	250	4
Закревське	42	10	4,7		1,7	10ДЗ	101	0,60	3	22	36	220	4
Закревське	42	13	2,7		2,7	7ДЗ3СЗ	112	0,50	2	25	36	250	4
Разом по лісництву:			110,5		46,9								
Ліпльавське	54	2	21,7		21,1	10СЗ	76	0,70	2	21	26	300	3
Ліпльавське	83	21	3,5	2	0,3	10ВЛЧ	60	0,65	2	20	24	200	3
Ліпльавське	83	21	3,5		0,8	10ВЛЧ	60	0,65	2	20	24	200	3
Ліпльавське	92	7	9,4		9,4	10СЗ+ДЗ	61	0,85	1А	24	28	430	3
Разом по лісництву:			38,1		31,6								
Великобурімське	43	7	1,3		1,3	10АКБ	20	0,50	2	7	8	25	3
Разом по лісництву:			1,3		1,3								
Вільхівське	89	20	2,0		2,0	10СЗ+АКБ	7	0,70	1	2,5	2	10	2
Разом по лісництву:			2,0		2,0								
Всього по надлісництву га :			369,3		272,0								

З метою визначення причин виникнення патологічних процесів в лісових насадженнях Вільхівського, Великобурімського, Закревського, Дахнівського, Ліпльавського, Мошнівського, Свидівського та Руськополянського лісництв Черкаського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» (далі – Надлісництво), призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану, було проведено лісопатологічне обстеження лінійним методом шляхом візуального обстеження стану дерев, керуючись Санітарними правилами в лісах України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 року № 555 (зі змінами та доповненнями).

Обстеженням встановлено:

За результатами лісопатологічного обстеження хвойних насаджень лісництв Надлісництва, представлених для огляду, відмічено, що насадження мають незадовільний санітарний стан, внаслідок пошкодження та продовження інтенсивного розповсюдження короїдного враження дерев, що викликали деградацію лісових деревостанів.

Також, вагомою причиною погіршення стану соснових дерев та їх всихання на обстежених ділянках Надлісництва є інтенсивне розмноження рослини – напівпаразита омели австрійської.

На обстежених хвойних ділянках Руськополянського, Свидівського та Мошнівського лісництв виявлені ділянки свіжого сухостою з поодинокими - груповими розміщеннями дерев, вражених стовбуровими шкідниками, де у вибірково санітарну рубку відібрані та відбиратимуться дерева сосни, крім V категорії, ще й VI: сухостійні, повалені та зламані в комелі сухостійними стовбурами, з частковим та повним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками.

Переважаючими видами стовбурових шкідників, що завдали найбільшої шкоди лісовим насадженням Надлісництва, є короїди верхівковий та шести зубчастий, в меншій мірі - малий сосновий лубоїд, вусачі: сірий довговусий, кореневий коротковусий, рагій ребристий та златки. Вся пошкоджена стовбуровими шкідниками частина хвойних дерев уражена заболонною синьою гниллю дереворуйнівних грибів, які розвиваються в ходах комах у заболонній частині стовбурів. Посиніння деревини хвойних дерев пов'язане з патогенним грибом офіостомой.

Оскільки всихання соснових деревостанів в осередках масового розвитку комплексу стовбурових шкідників відбувається дуже швидко, у гострій формі (перехід дерев з II-ї до V-ї категорії стану) – 6-8 тижнів, тому, з урахуванням стану насаджень, особливостей розвитку шкідників (короїдів) та, керуючись п. 9 «Санітарних правил в лісах України», обстежені деревостани потребують здійснення заходів з поліпшення санітарного стану у максимально стислі строки.

Осередок стовбурових шкідників по Черкаському надлісництву обліковується.

Після лісопатологічного обстеження хвойні ділянки у Свидівському лісництві: квартал 24 виділ 17, квартал 38 виділа 1, 2; у Мошнівському - квартал 3 виділ 4, квартал 15 виділа 1, 3, 4 та 21 та у Ліплявському – квартал 92 виділ 7 занести в Книгу обліку шкідників та хвороб лісу як комплексний осередок стовбурових шкідників (короїди, вусачі, златки).

При лісопатологічному обстеженні лісових насаджень відмічені дерева (особливо в Дахнівському лісництві), крони яких заселені омелою понад 30 відсотків, які на час обстеження були із блідо – зеленою та відсутньою глицею (IV, VI категорії санітарного стану), відмираючі та загіблі, з локальним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками (короїди, вусачі, златки).

По Надлісництву обліковується осередок омели австрійської.

На ділянках – кварталу 54 виділ 2, кварталу 92 виділ 7 Ліплявського лісництва, спостерігали буреломні дерева із зламами стовбурів та верхівок більше, ніж 1/2 довжини крони, дерева з підірваною кореневою системою, з нахилом нижньої та середньої частин стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, дерева із зламаними стовбурами, є завислі на рядом стоячі. Також будуть відібрані у вибіркову санітарну рубку, на вказаних ділянках, наявні дерева, пошкоджені стовбуровими шкідниками - з червоною та відсутньою глицею, з локально та повністю відшарованою корою.

У Вільхівському лісництві хвойна ділянка в кварталі 89 виділі 20 пройдена буреломом поточного року. Будуть відібрані дерева з підірваною кореневою системою, із зламами верхів та стовбурів.

У Ліплявському лісництві оглянута вільхова ділянка в кварталі 83 виділі 21, в кварталі 83 виділі 21.2 де будуть відібрані у вибіркову санітарну рубку сухостійні дерева та дерева, пошкоджені вітровалом, з підірваною кореневою системою, з нахилом нижньої та середньої частин стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі.

У Закревському та Свидівському лісництвах на обстежених дубових ділянках відібрані та будуть відбиратися дерева дуба тільки VI категорії, а присутні дерева інших листяних порід (ясен, липа, граб, клен, осика, акація, береза) - IV - VI категорії санітарного стану : суховершинні, з раковими утвореннями більше, ніж на 2/3 периметра, сухостійні, з локально і повністю відшарованою корою, пошкоджені стовбуровими шкідниками (короїдами (ясеневими лубоїдами, заболонниками), вусачами).

У Свидівському лісництві – квартал 5 виділ 13 (10ДЗ), квартал 50 виділ 1.4 (9С31ДЗ) ділянки розташовані вздовж дороги обласного значення, де у вибіркову санітарну рубку будуть відібрані поодинокі дерева з нахилом нижньої та середньої частин стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі в сторону дороги та сухостійні дерева.

Вилучення вищезазначених дерев на даних ділянках, є доцільне для попередження можливих аварійно - небезпечних ситуацій на прилеглих дорогах.

На ясеневих ділянках у Закревському лісництві відібрані дерева VI категорії, пошкоджені стовбуровими шкідниками.

Оглянута акацієва ділянка у Великобурімському лісництві – квартал 43 виділ 7, де будуть відібрані сухостійні дерева, з розколами стовбурів, підірвані дерева з кореневою системою, з раковими наростами на стовбурах, з відшарованою корою, пошкоджені стовбуровими шкідниками (вусачами), дереворуйнівними грибами під корою.

У кварталі 30 виділі 4, кварталі 32 виділі 2, кварталі 103 виділі 5, кварталі 104 виділі 49 Дахнівського лісництва та у кварталі 50 виділі 1.4 Свидівського лісництва, у кварталі 89 виділ 20 Вільхівського лісництва виявлено розбіжність по повноті насадження між матеріалами лісовпорядкування та огляду ділянки в натурі. Дані ділянки

потребують складання актів про виявлені розбіжності по повноті насаджень у матеріалах лісовпорядкування.

Таким чином, зважаючи на незадовільний санітарний стан насаджень, керуючись «Санітарними правилами в лісах України» в обстежених деревостанах Надлісництва доцільно здійснити вибіркову санітарну рубку із видаленням дерев, пошкоджених стовбуровими шкідниками, буреломом, вітровалом та уражених хворобами лісу, а саме:

- дерева хвойних порід V – VI категорій санітарного стану, пошкоджені комплексом стовбурових шкідників: короїдами (верхівковим та шестиzubчастим, малим сосновим лубоїдом), вусачами (сірим довговусим, рагієм ребристим, кореневим коротковусим), златками;
- дерева сосни IV, VI категорій в осередку омели австрійської;
- буреломні та вітровальні дерева Ліпнявського та Вільхівського лісництв;
- по Надлісництву відібрані та відбиратимуться дерева дуба тільки VI категорії санітарного стану;
- по Закревському лісництву відібрані та відбиратимуться листяні породи тільки VI категорії санітарного стану;
- відібрані та відбиратимуться дерева IV - VI категорії санітарного стану всіх наявних листяних порід по Вільхівському, Великобуріському, Ліпнявському, Свидівському та Дахнівському лісництвах.

Характер всихання поодинокий та груповий, темп поступовий та різкий, ступінь всихання слабкий та середній.

При проведенні вибіркового санітарного рубок у насадженнях філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» залишати дерева, які виконують важливі біоценотичні функції та слідкувати, щоб зменшення повноти насаджень не було нижче встановленого показника повноти згідно «Санітарних правил в лісах України».

На момент обстеження відведення лісових ділянок у вибірково санітарну рубку проведено не в повному обсязі.

Висновок:

1. В насадженнях, пошкоджених стовбуровими шкідниками та уражених хворобами лісу, буреломом, з метою недопущення розмноження та розповсюдження у прилеглих насадженнях стовбурових шкідників, хвороб лісу й забезпечення належного санітарного стану, провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів із застосуванням найефективніших методів та технологій, враховуючи стан насаджень, особливості розвитку шкідників.
2. З метою поліпшення санітарного стану лісів, обстежені насадження потребують проведення **вибірково санітарної рубки на загальній площі 272 га.**
3. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів здійснювати з дотриманням вимог «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27 липня 1995 року № 555 (зі змінами та доповненнями).

Акт складений в 3 примірниках.

Додаток: фотоматеріали

Начальник відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист»

Олена ДОМАНЧУК

Інженер – лісопатолог I категорії відділу нагляду та прогнозу
ДСЛП «Херсонлісозахист»

Володимир БОБК

Помічник начальника Черкаського надлісництва

філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Інженер охорони й захисту лісу філії «Центральний лісовий офіс»

ДП «Ліси України»

Вадим КОЗКА

Антон ПРИХОДЬКО

Лісничий Вільхівського лісництва

Лісничий Великобурімського лісництва

Лісничий Дахнівського лісництва

Лісничий Закревського лісництва

Лісничий Ліпльавського лісництва

Лісничий Мошнівського лісництва

Помічник лісничого Свидівського лісництва

Лісничий Руськополянського лісництва

Михайло ТКАЧЕНКО

Володимир МОГИЛА

Олександр БАСАРАБ

Тарас КОВТУН

Гліб СТЕПАНЮК

Роман ШВЕД

Антон ОЗІРСЬКИЙ

Ігор ТКАЧ